

Dokument nr. 8:29.

(1998-99)

Forslag fra stortingsrepresentantene Kenneth Svendsen, Thore Aksel Nistad og Torbjørn Andersen om lov om endringer i lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag. (Tillatelse til bruk av snøscooter i særskilte løyper gjøres generell, og myndighet gitt med hjemmel i denne lov flyttes fra fylkesmannen til den enkelte kommune.)

Til Odelstinget.

Innledning

Fri ferdsel i utmark er gammel sedvane i Norge. En slik ferdselsrett gjelder imidlertid ikke for motorferdsel. Bestemmelser som avgrenser motorferdsel i utmark er blant annet inntatt i friluftsloven av 1957, altså lenge før moderne terrengkjøretøyer dukket opp i utmarkssammenheng.

Loven av 1977 ga en større grad av kommunal bestemmelse over kjøring i utmark. Et stigende antall snøscootere økte presset på kommunene som regulerende myndighet, og overkommunale myndigheter mente kommunene gikk ut over lovverket ved å tillate utstrakt rekreasjonskjøring. Resultatet ble en innstramming ved at det ble innført en felles nasjonal forskrift av 1988 som avløste de kommunale forskriftene for motorkjøretøyer. Forskriften ble justert noe den 3. desember 1990, da det ble understreket at mest mulig av nødvendig transport med snøscooter bør foretas av lokale ervervskjørere.

Formålet med sistnevnte endring var at færre dispensasjoner til nyttekjøring skulle gis, og at slik kjøring skulle henvises til forhåndsgodkjente leiekjørere. Således skulle kjøring i utmark og behovet for å eie egen snøscooter begrenses.

Begrunnelse

Behovet for lovregulering av motorferdsel i vassdrag og utmark er utvilsomt til stede. En stadig økende utbredelse av terrenggående motorkjøretøyer i privat eie fordrer et lovverk som avgrenser og begrenser bruken av disse i utmarksområder. Spesielt gjelder dette for bruk av snøscootere, som har hatt en særlig sterk økning i antall registrerte enheter de senere år.

Utbredelsen av snøscootere er særlig sterk i landets nordligste fylker, og det er naturlig at den klassiske konflikten mellom bruksinteresser og naturverninteresser også er sterkest i denne landsdelen.

Den styrke og intensitet som eksisterer i denne konflikten stiller store krav til "edruelighet" i saksbehandlingen hos det forvaltningsorgan som er tillagt avgjørelsesmyndighet i medhold av lov- og forskriftsverk på området. Det er imidlertid berettiget grunn til å spørre om en slik forvaltningsmessig "edruelighet" i dag er et spesielt fremtredende trekk ved fylkesmannens miljøavdelingers håndhevelse av regelverket.

Det er et faktum at store avstander, spredt bosetting og et næringsgrunnlag sterkt knyttet til primærnæringene, turisme, jakt og fiske, nødvendiggjør en helt annen holdning til snøscooterbruk i enkelte deler av landet.

Snøscooterturisme er blitt stadig mer utbredt i Sverige og Finland, og har etter hvert blitt en betydelig inntektskilde for næringslivet, og da spesielt for næringslivet ute i distriktene. I Norge har vi på grunn av hindringer i lovverket dessverre ikke de samme mulighetene for å utvikle en slik form for vinterturisme. Norge som et langstrakt land med store områder som ikke er befolket, har gode forutsetninger til å utvikle en slik for turisme uten at det kommer i konflikt med annen turisme eller friluftsliv. For mange næringssvake områder i distriktsnorge vil en åpning for en slik form for vinterturisme kunne gi positive resultater for både næringsliv og befolkning.

Det er ikke dermed sagt at man ikke skal ha regler som begrenser bruken av slike kjøretøyer, men at man i langt større grad enn i dag erkjenner at geografiske og lokale forhold umuliggjør en generell lov og forskrifter som favner alle berettigede behov som kan tenkes å oppstå.

Den tidligere loven, før innføring av nasjonal forskrift av 1988, ivaretok i langt større grad muligheten til å fange opp lokale variasjoner og behov. Primært fordi loven var tuftet på et nærhetsprinsipp, dvs. at myndighet var tillagt det forvaltningsorgan som presumptivt har størst kjennskap til lokale forhold, og som dermed også har best forutsetninger for å styre ferdselen innenfor egne grenser. Nasjonal forskrift

av 1988 fratok kommunene mye myndighet, og overførte den til fylkesmannens miljøvernavdeling. Dermed fikk man en mer konsekvent, og i mange tilfeller "firkantet" håndhevelse av lovverket, som foruten å fjerne muligheten for lokale variasjoner og tilpasninger, også synes å være ensidig tuftet på naturverninteressens premisser.

Dette har bidratt til å skjerpe konflikten mellom de ulike interesser betraktelig. Umyndiggjøringen av lokale myndigheter, kombinert med kompromissløs håndhevelse av regelverket fra fylkesmannens miljøavdeling, bidrar til å bryte ned respekten for loven. På sikt vil dette skape større problemer enn hva man får ved tilbakeføring av myndighet til den enkelt kommune. Dersom man gjennom lovverket legger seg på en linje som bryter sterkt med tyngdepunktet i folks rettsoppfatning, vil respekten og forståelsen for og nødvendigheten av lovverket, over tid brytes ned. Resultatet kan meget vel bli det motsatte av lovmakers intensjon: - en ukontrollert og lovstridig bruk av motorkjøretøyer i utmark. Dette vil kunne skje uten at lovmaker og kontrollmyndigheter har noen mulighet til å gjenvinne kontrollen over situasjonen.

Undertegnede mener med dette *ikke* at man skal legge seg flat for bruksinteressene, men bare å påpeke at lovverket kun får den tilsiktede effekt dersom det oppleves som rimelig hos majoriteten av dem det angår. Størstedelen av snøscooterbrukerne er ansvarlige mennesker som ser nødvendigheten av restriksjoner på motorferdsel i utmark. Nettopp dette letter håndhevelsen av et regelverk som oppleves å være rimelig. Det mindretall som tøyer grensene urimelig, vil foruten trusselen om å bli oppdaget av oppsynsmyndighetene også oppleve et betydelig press og risiko for å bli anmeldt av ansvarlige snøscooterbrukere.

Forslag

Hensikten med dette forslaget er å tilbakeføre myndighet gitt i medhold av lov av 10. juni 1977 nr. 82, om motorferdsel i utmark og vassdrag, til den enkelte kommune, samt at adgangen til å bruke snøscooter i særskilte løyper i utmark og på islagte vassdrag gjøres generell. Dagens ordning med myndighet tillagt fylkesmannens miljøvernavdeling er ikke egnet til å tilgodese lokale forhold og krav til tilpasning og variasjoner, og undergraver dermed lovens betydning.

Det fremmes følgende

f o r s l a g :

Vedtak til lov

Om endringer i lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag.

I.

I lov av 10. juni 1977 nr. 82 om motorferdsel i utmark og vassdrag gjøres følgende endringer:

§ 4a oppheves.

§ 5. (generelle tillatelser etter vedtak) skal lyde:

Kommunestyret kan gi forskrift om adgang til:

- a) *(Ny) Bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag til nødvendig transport i forbindelse med jakt, fangst, fiske, børsanking og eller når det foreligger andre særlige grunner som i tilfelle må angis i forskriften,*
- b) *(Ny) Bruk av snøscooter på vinterføre langs særskilte løyper i utmark og på islagte vassdrag. Vedkommende kommune skal sørge for merking av og informasjon om løypene,*
- c) landing og start med luftfartøy på bestemte steder i utmark og vassdrag. Adgangen kan begrenses til landing og start til bestemte formål, til bestemte tider og til å gjelde selskaper eller enkeltpersoner som driver ervervsmessig luftfartsvirksomhet,
- d) bruk av motorfartøy på innsjøer mindre enn 2 kvadratkilometer når det foreligger særlige grunner som i tilfelle må angis i forskriften.

Kommunestyrets myndighet kan ikke delegeres. Utkast til forskrift sendes fylkeskommunen og berørte statlige *organer* til uttalelse.

§ 7 skal lyde:

§ 7. (myndighet for departementet til å gi særlige bestemmelser for viktige natur- og friluftsområder og til begrensning av kommunens myndighet etter §§ 5 og 6).

Departementet kan gi nærmere *retningslinjer* om kommunens bruk av myndigheten etter §§ 5 og 6 og kan fastsette at det ikke skal kunne gis tillatelse til visse former for motorferdsel eller visse bruksformål.

Departementet kan for særlig verdifulle natur- og friluftsområder ved forskrift forby eller gi nærmere bestemmelser for motorferdsel som ikke er tillatt etter § 4.

II.

Denne lov trer i kraft straks.